

Lasten Suometar.

— Lisälehti Suomettarelle, perjantaina 15 p. Elokuussa. —

N°. 11.

Sitä huusta kuuleminen, jonka juuresa asunto.

R. 1856.

Walkeat waatteet.

(Saarnoja lapsille.)

2.

Nuoret luttjani! puhukaamme nyt autuaallisesti nukkuneiden waatteuksesta. Kuinka ovat he puetetut? Heillä on walkeat waatteet, walkeammat kuin lumi, puhtaammat kuin willa, paistavammat kuin aurinko. Temppeleissä palwelowaiset lewitat Wanhasa Testamentissa olivat walkeimpaan palttinaan puetetut. Mutta kaikilla pyhillä, jotka elävässä temppeleissä seisovat Jumalan ja Karitsan edessä, heillä on paljon walkeammat waatteet. Jumalan Enkeleitä, jotka waimot Kristuksen ylösnoustua näkivät, kerrotaan Ewangelista Mattheuksen 28 luvussa 3 wärsyssä, että heidän waatteensa olivat walkeat niinkuin lumi. Semmoiset ovat pyhäinkin waatteet taiwaassa. Wapahatajastamme puhutaan saman Ewangelistan 17 luvussa, että Hänen waatteensa tulivat kirjastus-wuorella walkeiksi niinkuin walkeus. Semmoiset ovat myös Hänen kansansa puwut; sillä Hän pukee heidät omiin, saastumattomiin waatteisiinsa. Heidänkin pukunsa oli kerran yhtä likainen, yhtä musta kuin minä ihmisen waatteet hywänsä maan päällä, mutta ne ovat tulleet lumivalkeiksi. Profeta Sakarian 3:sa luvussa saamme lukea kuinka Jumala otti ylimäisen papin Jehosuan päältä hänen likaiset waatteensa, ja puki hänen walkeesen palttinaan. Semmoinen muutos pitää jokaisessa sielussa tapahtuman. Ei mikään kieli, ei kenenkään suu saata sanoa, kuinka likainen kaikkein sielu luonostansa on. Helwetti ei ole mustempi kuin jumalattoman, uskomattoman, omanwanhurskaan sielu on.

Kun jalo lähetysaarnaaja Bitfield saarnasi Intialaisille Amerikassa heidän synnillisyydestänsä, sanoi hän että heidän sydämensä olivat yhtä mustat kuin heidän kaswonsa. Samanlainen oli ennen myös autuaitten laita. Eivät he olleet paremmat eivätkä puhtaammat kuin kuka tahansa meistäkään — mutta nyt mikä erotus! Ennen olivat heidän sielunsa saastaiset, nyt ovat ne pyhät. Ennen oli heidän sielunsa waatteus likainen, huono, repaleinen, nyt on se ijankaikkisesta ihanuudesta paistawa, puhdas, walkea ja ehjä.

Rakkaat lapset! semmoinen muutos pitää myös teissäkin tapahtuman, jos taiwaasen tahdotte päästä. Teillä pitää oleman osa Kristuksen kauneudesta ja pyhyydestä. Teidän pitää oleman puetetut täydelliseen wanhurskauteen, Kristuksen hohtawiin hääwaatteisiin; teidän pitää

muuttuman sielussanne ja sydämessänne; teidän pitää tulla Kristuksen kaltaiseksi, jos teillä mieli, halu ja toivo on päästä pyhään ja autuaallisten joukkoon taiwaassa. Sillä joka likaisena elämästä eroaapi, hän likaiseksi jääpiin. Joka tataan kuningassalhin tulee Jesuksen hääwaatteita, hän wiskataan ikuisesti ulos.

Mutta kysykäämme: mitenkä he walkeiksi tulivat? Kirjoitettu on: he ovat waatteensa pesneet, ja tehneet ne walkeiksi Karitsan weressä. Tämä on se weri, joka poisottaa kaikki synnin likaisuudet, ja tekee ne walkeiksi ja kauniiksi. Ei mikään muu voi sielua puhtaaksi tehdä kuin se weri, joka kaikista synnistä puhdistaa. Tämä on se lähde, jonka Jumala on meille antanut ja neuwonut kaiken synnin ja likaisuuden puhdistukseksi. Siinä woimme synneistämme puhdistetuiksi tulla ja ei missään muussa. Minä keskustelin kerran kuolemairillaan olewan waimon kanssa, joka muun seassa minulle sanoi: „Ei minikään sanota olewan lunta walkeamman, mutta minä tiedän kuitenkin sen, joka on vielä walkeampi, ja se on Kristuksen weressä puhdistettu sielu. Se oli tämä weri, joka Golgatasta alas wuoti ja teki pyhään waatteet niin walkeiksi; Jumalan Karitsan weri, joka poisottaa maailman synnit. O, rakkaat lapsulaiseni! ettekö tekin haluaisi tulla yhtä walkeiksi, yhtä puhtaitti, yhtä pyhiksi kuin hekin? Menkääte sentähden saman lähteen tykö, antakaatte priiskoittaa itsenne samalla werellä. Muulla tawalla ette woi pyhiksi päästä. Ah, rukoilkaatte minun kanssani sydämissänne: „O, Herrä Jeesus, Jumalan Karitsa, pese meidät kaikki, pese minua ja tee minua puhtaaksi!“

Mutta missä ovat Jumalan pyhät, ja mitä he tekewät? He ovat Jumalan istuimen edessä. Ihana asunto! jonka rinnalla kuminkaitten linnat maan päällä ovat tyhjyyt. Entäs, mikäs kunnia se on, että altis seisoo kuningasten kuminkaan istuimen edessä. Maalla eläessänsä ei ollut heillä monella tuskin mihin päästänsä kallistivat. Muutamat eliwät wankeudessa, toiset wuorissa, rotuisissa ja luolisissa. Mutta nyt he ovat ludesä Jerusalemissä. Nyt he ovat Isän kodissa, jossa on monta huonetta, kuminkaan ikuisesti seisowaisessa linnassa. Nyt he ovat itse kuminkaat, kruunut päisänsä ja palmut käsisänsä Jumalan istuimen tykönä. Ah, kuinka suuri, kätittämätön ja autuaallinen muutos! Sinne, sinne auttatoon Karitsan pyhä ja kallis weri teidät ja meidät kaikki, Jesuksen nimeen! Amen.

Kolossi Rhodon saarella.

Puhukaamme ensin itsestä Rhodon saaresta, jolla ylläolevan kuvan näköinen patjas eli, joten sitä sanotaan, Kolossi muinoin oli. Europan kartasta löydätte tämän saaren Välimeren itäpäässä, lähellä Bähä-aasian etelärantaa, Sporeaden saarien joukossa. Muinoin oli Rhodon asujamet kiitetyt tähtitiedostansa ja laivain rakennuksesta. He olivat myös taitavat ja uskaliaat merimiehet ja asettivat Välimeressä merilain, joka katsottiin tarkoitukseensa niin hyväksi ja sopivaksi, että muinaiset Roomalaisetkin ottivat sen valtakuntansa lakien seasfa seurataksensa. Monta kukoistavaa kaupunkia löytyi sillä, joista Rhodon-niminen oli suurin ja rikkain. Johannesritarien vallassa oli tämä pieni saari leski-ijän aikana vuodesta 1309 vuoteen 1522, jolloin he sen vaihtoivat Maltaan saareen ja saivat siitä nimen Maltanritarit. Luontonsa puolesta on Rhodo kaunis ja hedelmällinen; siellä kasvaa viinapuita, viikunoita ja muita hyvämauisia hedelmiä. Nyt on se Turkkilaisien vallassa, jotka pitävät sitä laivainsa rakennuksen pääpaikkana. Kristittyä asuu Rhodolla myöskin, tavallisesti kaupunkien yrjillä ja etukaupungeissa.

Selittäkäämme nyt, mistä syystä Kolossi Rhodon saarelle rakennettiin. Syy oli seuraava. Kun eräs voittohimoinen kuningas Bähä-aasiassa, nimeltä Demetrio, piiritti Rhodon kaupunkia ja koetti valloittaa koko saarta itsellensä, lyötiin hän ja hänen täytyi werisellä tappiolla paeta sekä heittää kaikki mukansa olevat suuret ja rikkaat tavarat jäljellensä. Näillä tawaroilla päättivät Rhodon asujamet rakennuttaa muistopatsaan tästä voitollisesta tapauksesta, joka pelasti heidät Demetrimon uhlaavasta wallasta ja orjuudesta. Tällä tawalla syntyi Kolossi, joka ikänä suhteen on nuorin muinaisajan ihmeteosta. Kaksi Kreikanmaan taitavimpia taideniekkoja, Kares ja Laes, hankittiin tätä muistopatsasta rakentamaan, ja se oli maksanut hopeassa yli 600 tuhatta ruplaa. Se kuvasi Kreikkalaisten muinaista jumalaa, Apolloa, joka oli auringon ja myöskin runollisuuden jumala; Apollo oli keksinyt ampumataidon ja siitä syystä hän kuvataan jousti seljässä ja nuoli kädessä. Korkeudelta oli tämä mainio Kolossi yli 50 sylvä ja seiso kahden haaran, niinkuin kuvasta nähyy, Rhodon sataman suulla, niin että kaikkein laivain piti tulla ja mennä sen jalkojen välitse, ja hywin ne mahtuivatkin, waikka heillä olisit ollut kuinka korkeat mastot. Tämän jättilläiskuvan penkalotkin oliwat niin paksut, että mies tuskin saattoi ne saada sylesnä ympäri; formet ja muut jäsenet oliwat samassa määrässä wahwat ja suuret. Mutta tämä ihmeteos ei saanut kauvan ilahuttaa maailmaa. Jo wiisikymmentä vuotta sen rakennuksesta kaatui ja särkyi se kowasta maajäräyksestä, joka Rhodon saarella tapahtui ja hämmästytti sen asujamia. Noin sata vuotta tästä kauheasta tapauksesta möi Kalise Dsmannin maahera tämän särkyneen Kolossin erikappaleet muutamalle kauppaneihelle, joka ne oli pannut kuormaksi 9 sadan kamelin sellään ja suurella voitolla sitte myönyt. Tämä Kolossi oli nimittäin messingistä ja sentähden oli se niin kallis.

Mausole.

Mausoleos oli uljas kuningas muinaisena aikana Kariassa, Bähä-aasiassa. Kun hän kuoli peri hänen leskensä ja sisärensä Artemia hänen suuren rikkautensa. Säilyttääksensä ikuisen muiston miehestänsä jälleentulewaisille, päätti tämä leski rakennuttaa pääkaupunkiinsa, Halikarnassoon, muistopatsaan hänen haudallensa, ja sen piti tuleman niin komean ja kauniin, ettei sille wertaa wetäisi mikään maailmassa. Kreikanmaan kuuluisimmat ja kiitettävimmät taideniekat, niinkuin Briaksis, Skopas, Leokares ja Timoteos, kutsuttiin sitä tekemään. Kaksi vuotta rakennettiin tätä hautapatsasta, mutta silloin kuoli kuninkaan leski ja hänen sisärensä heitti sen taidenkain valtaan, valmistettavaksi kuten he itse sen tahtoivat. He tekivät sen niin prameaksi, että kaikki komeat ja suuret hautapatsaat owat sen jälkeen saaneet nimen Mausole. Se oli soikea neliskulmainen rakennus, pituudelta 205 sylvärää, etupuolella 36 kaunistia pilaria,

ja yleensä sivuilla, päissä ja päästä koristettu kuvilla ja muilla koverrustoilla. Korfeudelta oli se 65 kynnärää, ja haudan sifään mentiin lähes 7 kynnärän korfuilla, somasti rakennettuja rappuja myöten. Pilarin päällä etupuolella oli kolmikulmainen rakennus, jonka päällä seisoiwat foreat, niinkutsutut riemuvaunut kalliista marmoriveistä.

Siikajoki vuonna 1808.

Vuosi 1808 on Suomen historiassa merkillinen ja mopi paikka siitä ajasta kultaisen kotimaamme manteeella on muistettava. Niin on Siikajokikin, ja sen tähden tahdon tässä teille siitä muutaman sanan puhua.

Suomen sota mainittuna vuonna oli alkanut. Rauhahan milloin virkistytävä, milloin uuvuttava levollisuus oli sitä ennen pitkän ajan vallinnut kotimaamme laksoissa, saloilla, kunnahilla, vainioilla ja metsissä. Ainoastansa paimenten ja lintujen ääni kuului ennen tämän sodan jyrinää lehdikoissamme ja hiihtäjän sukisauvat kolkkivat hankiloillamme. Toinen ääni, toinen meteli alkoi sitä vastaan kaikua jo talven aikana 1808 Suomen rajojen sisällä. Idästä levisi Venäläisiä maamme joka haaralle, ja sen tekivät vastarinnatta; sillä tämä sota, ehkä ennen jo aivottu, kohotti verisen muotonsa Suomenniemelle niin äkkiä, ettei vihollisen tuloa alusta pitäin voitu vastustaa; mutta oli siihen syytä myös senaikuisessa, huonossa Ruotsin kuninkaassa, Kustaa IV:s Atolhvissakin, joka nuhjusti valtakuntansa tärkeimmissä asioissa ymmärtämättömästi ja itsepintaisesti, niinkuin puolihullu. Pohjanmaalla erittäinkin oli Venäläisillä hyvä menestys; he kulkivat eteenpäin ja Suomen sotajoukko edellä, päällysmiestensä käskystä, joista ylimäinen päämies, kreivi Klingspor, oli saanut sen urhoollisen mielen päähänsä, että parempi on sodassa mennä vihollista pakoon kuin ruveta vastarintaan, verisen tappelun leikkilöihin. Mutta niin ei Suomen joukko, vaikka oli vähäinen, ajatellut; se paloi sammumattomasta innosta päästä vihollisen kanssa miekkasille, ja kohta koittikin se onnellinen päivä, jona Suomen pojat saivat pakoretkestänsä pysähtyä Venäläisiä odottamaan.

Huhtikuun 18 päivä valkeni, ja heti varhain aamuksella sai Suomen takajoukko kokea, miltä Venäläisten luodit ja piikit tuntuivat. Itse pääjoukko oli silloin jo lähtenyt Raahesta Ouluun marssimaan ja päätti Pietulan kylässä nauttia yön lepoa. Mutta Venäläiset pakkasivat kiinteästi jäljessä. Tästä tiedon saatua, annettiin kenraalijutanti Adlerkreutsille käsky kiiruhtamaan Siikajoelle ja viivyttämään siinä vihollista siksi kun siellä olevat sotamakasiinit ennätettäisiin tyhjentää ja sotatavarat poiskuljettaa. Adlerkreuts, joka oli viimeisen Suomen sodan jaloimpia ja uljaim-

pia miehiä, täytti käskyn ja varusti tämän paikan niin vahvaksi kuin lyhyt aika ja uhkaava tilaisuus myötenantoi.

Siikajoki oli silloin pitävä, niinkuin nytkin, Raahesta pohjoiseen päin, saman nimisen joen rannalla Pohjanmaalla. Joki, silloin jäässä, on tällä kohdalla jotensakin leveä ja syvä ja juoksee siitä vanhan Suomen virstan matkan Pohjanlahteen. Eteläranta on metsäinen, paitse kirkonkylän peltojen ja niittyjen seuduilla. Näiden läpi kulkee maantie joen rantaan, jossa Kerttulan kestiekievari jääpi oikealle ja Siikajoen kirkonkylä vasemmalle puolelle, noin 500 kynnärää toisistansa. Lautta kirkon alapuolella viepi matkustavaisia yli joen. Pappila seistä kekottaa niemellä, muuan sata kynnärää ylempänä. Joukko torppia näkyy siellä täällä pitkin joen rantaa. Pohjoisranta on korkeampi, metsäisempi ja autiampi, vaikka sielläkin löytyy muutamia torppia, ja vihdoin kajahtaa silmään Pietulan kylä meren rannalta.

Tämmöinen oli Siikajoki vna 1808. Pietulan kylän luoksi asetettiin ensimmäinen ja kolmas prikaati Suomen joukkoa varaväeksi, pitkin joen harjanneita, ja rakuunat oikean sivun päähän. Toinen prikaati, jota Venäläiset jo ajoivat takaa, niin että tässä oli jommoinkin käsikahakka, asetettiin kahteen kohtaan kirkonkylän ja keskiekievarin välille. Jääkärit seisoiwat sivuilla, odottaen tappelun alkua, ja kestiekievarista osoitti 6 kanonaa tulista suutansa vihollisen tulolle. Tappelu alkoi, mutta siitä saatte kertomuksen toiste.

Köyhäin lasten koulu.

Lontoo on Englannin pääkaupunki ja se on suurin kaikista kaupungeista maan piirillä. Suomessa löytyy 1 miliona 6 sataa tuhatta asujanta, mutta Lontoossa on likimältänsä puolta vertaa enemmän. Englannin pääkaupunki vetää siis paljon vertaa meidän isänmaallemme väkiluvun suhteen.

Tässä mainiossa kaupungissa ja sen ympäristöllä löytyy paljo monenlaatuisia kouluja, sillä Englantilaiset rakastavat valistusta ja sivistystä ja sentähden ovat he toimittaneet lapsillensa opetuspaikkoja. Myöskin köyhät ja orvot saavat koulua käydä. Tämöisten koulusta tahdon nyt teille, nuoret lukijani, puhua.

Noin peninkulma Lontoosta etelää kohden tapaamme köyhäinkoulun Norwoodissa, jossa semmoisia lapsia opetetaan ja kasvatetaan hyödyttäväisiksi ihmisiksi, jotka muutoin kulkisivat ja viettäisivät aikansa synnin turmelevaisilla teillä. Siellä on 9 sataa lasta koolla, joilla tuskin yhdelläkään on oikeat kunnolliset vanhemmat. Maanteiltä, kaduilta ja köyhäin työhuoneen ovilta he melkein kaikki ovat kerätyt ja tähän kouluun otetut. Sinne tultua riisutaan heidän repäleვაatteensa, jotka sitä myöten kuin ovat hu-

not likaiset joko pestään eli poltetaan sekä uudet, ehjät ja puhtaat annetaan päälle sijaan. Ikää myöten he pannaan eriluokkiin; 2—6 vuoden vanhat lapsukaiskouluun ja vanhemmat kästyökouluun. Sitte he laitetaan lääkärin tykö, joka heidät kohta saa terveiksi paremman ruuan ja raittiin ilman avulla.

Jos tätä Norvoodin koulua lähdemme likemmin katsomaan, niin siinä löydämme monta sataa lasta joka kouluhuoneessa ahkerassa työssä eli leikitsemässä. Tytöt lukevat, kirjoittavat ja ompelevat; pojat askaroivat muussa työssä, silloin kun eivät lue eli leikitse. Heitä pidetään 4 päivää koulussa lukemassa ja 2 päivää käsaskareissa. Tytöt taas käyvät koulussa 3 päivää viikossa ja 3 tekevät muuta työtä, mitä talouden pitoon kuuluu; he kuuravat, pesivät, ryykkäävät, manklaavat, neelovat ja ompelevat.

Vanhemmilla pojilla on oma kouluhuoneensa, jossa heillä katonrajassa on makuutilatkin. Huone on katosta riippuvalla paperilla jaettu kuuteen luokkaan, joissa jokaisessa on pöytä luvunlaskutauluin ja kirjoituskirjain kanssa. Yläluokan pojat kirjoittavat suusanan jälkeen hyvästi ja osaavat Englannin kieliopin. Paraimmat pojat opetetaan koulumestareiksi muihin kouluihin, ja opettaja saa semmoisesta oppilaisesta, joka tutkinnon läpikäytyä kelpaa koulumestariksi, 3 punttaa vuodessa, hopeassa noin 19 rup. 50 kop.

Kun luku on täytetty ja työttiimat ohitse menneet, opetetaan tämän koulun lapsia sotaharjoituksiin, joka heille on hyvin hyödyllinen liikkeen ja järjestyksen vuoksi. Koulun pihan permannolla on oikea suuri laiva mastojen kanssa, joihin pojat saavat nousta ja niistä laskeuta, sukkeluuttansa näyttäen; sillä tavalla oppivat myös taitaviksi merimiehiksi. Kästyöpäivinä opetetaan heille räätälin, suutarin, sepän, nikkariä ja muuta semmoista työtä; he saavat opetuksesi ken-gittää hevosiakin.

Tämä koulu ja sen vaikutus on kaunis ja kiitettävä koetus puolustaa maata ja valtakuntaa köyhyyttä ja rikoksia vastaan, jotka tavallisesti saavat ulkonaisen alkunsa huolimattomasta lasten kasvatuksesta.

Tasapaino.

Hemmo ja Joel, kaksi naapurin poikaa, löivät häränpyllyä pihan nurmikolla ja ottivat sitte kiikkulaidan, jolla kiikkuivat. Hemmo oli vanhempi ja isompi, ja siitä syystä kallistui lauta hänen puolel-

lensa. Tulipa provastin nuori apulainen taloon ja seisautui poikain leikkiä katsomaan. Hän kysyi, miksi lauta Hemmon puolelle kallistui? Sen selitti Hemmo, joka oli tarkka ja viisas poika. Siitä rupesi pappi likemmin selittämään tätä asiaa ja sanoi: vaaka ja puntari on samanlainen mittakalu kuin tuo lautanne tuossa pölkyn päällä. Kun vaa'an varsi on kahden puolen yhtä pitkä, seisoo se tasan. Jos sillä on eripituiset varret ja päällä on kahden puolen sama paino, niin se kallistuu pitemmän varren puolelle. Jos varret ovat yhdenpituiset ja paino kahden puolen eri suuri, kallistuu vaaka suuremman painon puolelle. Puntarissa muutetaan hankki eli kanninhuaha, siksi kun painettava kalu ja puntarin perä seisovat tasalla. Samankaltainen on teidän lautanne. Jos olij-sitte yhtä raskaat, ei Joelin puolella tarvitseisi olla enempi lautaa. Mutta nyt pitää hänellä enempi olla, ilman jäisi hän laudan päähän koröttämään pystyyn ja ette osaisi kiikkua.

Ei kaikki taito hyödyllinen ole.

Kreikan maassa eli muinoin, 350 vuotta ennen Kristusta, viisas mies nimeltä Plato. Hän oli ker-ran suuren ihmisjoukon kanssa läsnä, kun eräs nuori mies näytti taitoansa vaunujen ajossa; hän ajoi hevosia vaunun edessä niin taitavasti, että pyö-rät kulkivat aina samaa jälkeä, vaikka käänsi hevosia huinka monta kertaa tahansa ympäri. Kaikki katsojat ihmettelivät tätä ja tapputtivat käsiänsä, mutta Plato ei. Häneltä kysyttiin syytä siihen ja hän vastasi: "se ihminen, joka tuomoiseen taitoon on menettänyt niin paljon aikaa ja vaivaa, mah-taa laimiinlyöneen paljon arvollisempain ja hyödylli-sempain asiain oppimisen." Siihen ei ollut muilla mitään virkkaamista.

Luvunlaskullinen Arvoitus.

Selitys viime n:ron arvoitukseen: 17) viitake.

18) Talonpojalta kysyttiin, paljonko veroa mak-soi joka vuosi kruunulle konnustansa. Hän vastasi: minä maksan siis kertaa niin monta ruplaa kuin mi-nulla on lapsia, ja joskokin saisin kuitiksi yhden rup-lan joka lapsesta, niin lasten joukko olisi kuitenkin neljäs osa ruplista.

Sanopas paljonko hän veroa maksoi?

Tämän n:ron toimitti

J. P.

Helsingissä.

Suomalaisen Kirjallisuuden-seuran kirjapainossa.

Painoluwan antanut: G. F. Aminoff,